

Til:
Kommunene
Landets fylkesmenn

Deres ref.:
Vår ref.: 15/9444-63
Saksbehandler: Finn Martinsen
Dato: 10.12.2015

Grunnleggende krav til asylmottak, mv. i forskrift om miljørettet helsevern.

Det vises til oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet, datert 08.12.2015, vurdere hva som er grunnleggende krav til helse, hygiene og sikkerhet i forskrift om miljørettet helsevern og som ikke kan fravikes.

Etter forskrift om miljørettet helsevern § 14 (FOR-2003-04-25-486) skal den ansvarlige for bl.a. asylmottak og hospitser melde til kommunen før oppstart og ved vesentlige utvidelser eller endringer av disse virksomhetene.

Denne meldeplikten gjelder også asylmottak og hospitser for kortvarig opphold for asylsøkere og beboere. Forskriften har, som folkehelseoven, ingen dispensasjonshjemmel. Det kan dermed ikke gjøres unntak fra meldeplikten (eller andre bestemmelser i forskriften slik den pr. 2015 lyder).

Forskrift 2015 nr. 1360 § 2 annet ledd vil innebære at tiltakshaver må innhente nødvendig uttalelse fra helsemyndigheten, jf. § 6-2 i byggsaksforskriften som nevner helsemyndigheten blant myndighetene som kommunens samordningsplikt skal omfatte. Helsemyndigheten skal ikke godkjenne eller gi tillatelse/samtykke av midlertidige asylmottak i enkeltvedtaks form, men altså uttale seg, i hvert fall i den grad det er nødvendig.

§ 6 i forskrift 2015 nr. 1360 gjør en del unntak fra byggt teknisk forskrift (TEK 10), bl.a. når det gjelder universell utforming samt miljø og helse. Det er fra enkelte kommuner særlig reist spørsmål ved unntaket i §§13-12 og 13-13 (lys og utsyn) som åpner for at kravet til vindu i rom for varig opphold kan fravikes. Den midlertidige forskriften gir imidlertid ikke unntak fra krav i §13-4, som vektlegger hensynet til helse og tilfredsstillende komfort (1) og at minst ett vindu eller dør skal kunne åpnes i rom for varig opphold (2).

Unntakene i den midlertidige forskriften bør vurderes med hensyn på mulige helsemessige konsekvenser for beboerne. Vi viser i denne forbindelse til informasjon fra KMD til tiltakshaver (driftsoperatøren) om at den midlertidige forskriften ikke gjør noen unntak fra andre tilgrensende regelverk, som bl.a. folkehelseoven og forskrift om miljørettet helsevern. Kommunen kan kreve forhold ved eiendommen eller virksomheten rettet etter bestemmelsene i folkehelseoven og forskriften. Et overordnet krav er at også asylmottak og

Helsedirektoratet - Divisjon folkehelse

Avdeling miljø og helse

Finn Martinsen, tlf.: 24163499

Postboks 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadresse: Universitetsgata 2, Oslo • Tlf.: 810 20 050

Faks: 24 16 30 01 • Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

hospitser planlegges, bygges, tilrettelegges og drives slik at de ikke medfører fare for helseskade eller helsemessig ulempe. Forskriften § 10 stiller krav til bl.a. virksomheter og eiendommer som benyttes av mange mennesker, herunder asylmottak. Dette gjelder sanitære forhold, smittevern, inneklima, ulykkesforebygging mv.

«Retting kan bare kreves dersom ulempene ved å foreta rettingen står i rimelig forhold til de helsemessige hensyn som tilsier at forholdet rettes», se fhl § 14.

I denne forholdsmessighetsvurderingen vil den enkelte asylsøkers oppholdstid i mottaket kunne ha betydning, likeså rettingskravets omfang, om retting kan foretas under virksomhetens drift, alternativer til retting, asylsøkernes helsemessige tilstand mv.

Den midlertidige forskriften er ment som et akutt tiltak, og vil kunne brukes i saker hvor det er nødvendig å få til rask behandling av mottak. Krav til helsemessige, hygieniske og sikkerhetsmessige forhold i asylmottak, slik det fremgår av folkehelseloven og forskrift om miljørettet helsevern, vil være de samme uavhengig av hvilken type asylmottak det er snakk om. Og, det er som nevnt, ingen anledning til å dispensere fra forskriftens krav. Det kan imidlertid være grunn til å vurdere hva som bør anses for å være av grunnleggende betydning for å ivareta kravet om helsemessig tilfredsstillende forhold ved institusjonen.

Med henvisning til bestemmelsene i §10 i forskrift om miljørettet helsevern anser direktoratet følgende forhold for å være av grunnleggende betydning for helse og sikkerhet ved asylmottak o.l., uavhengig av beboernes oppholdstid på stedet :

- I rom for varig opphold (bl.a. soverom) må det finnes minst ett vindu eller dør som kan åpnes mot det fri.
- Det skal finnes sanitærutstyr (dusjer, toaletter, håndvasker, mv) som er dimensjonert for det antall personer som har opphold i mottaket.
- Det må etableres gode renholdsrutiner
- Virksomheten må kunne drives slik at skader, ulykker og smittsomme sykdommer forebygges.

Driftsmessige forhold bør kunne dokumenteres gjennom skriftlige rutiner som er nedfelt i virksomhetens internkontrollsystem, jf. forskriftens §12.

Kommunens helsemyndighet forventes å basere sin vurdering av ovennevnte forhold/krav på faglig skjønn og forholdsmessighet i det enkelte tilfellet.

Vennlig hilsen

Linda Granlund e.f.
divisjonsdirektør

Jakob Linhave
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
Helse- og omsorgsdepartementet